

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۲/۰۳/۰۲
عنوان موضوع	درخواست اصلاح بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی در خصوص ایجاد سپرده نقدی در زمان تمدید گواهی ثبت آماری		
مرجع طرح موضوع	دبیرخانه شورای گفت و گو		
شرح موضوع	در بند اول بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی بانک ها را موظف می کند که در زمان ایجاد یا تمدید گواهی ثبت آماری به میزان مندرج در جدول نسبت به مسدود سازی معادل ریالی مبلغ ارزی آن را درخواست و به عنوان سپرده نزد آن بانک مسدود کنند. بابت ایجاد گواهی ثبت آماری ۵٪ تمدید اول ۱۰٪ به همین ترتیب تا تمدید پنجم به بعد ۱۰۰٪ در نظر گرفته شده و همین امر مشکلاتی را برای فعالین اقتصادی بوجود آورده است لذا به همین منظور جلسه کارشناسی به شرح ذیل برگزار گردید.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	• اگرچه ابلاغ دستورالعمل صدرالاشاره در اواخر سال گذشته به دلیل کنترل و مدیریت بازار و جلوگیری از تقاضای کاذب خرید ارز صادر و تا حدی مؤثر واقع شد لیکن ضمن عدم توجه به رویه واردات کشور در شرایط تحریمی و مضایق منابع در برابر مصروفات ارزی در زمان واحد، در عمل سبب بلوکه شدن نقدینگی و تحمیل هزینه به واردکنندگان، شرکتهای تولیدی و انباشت سرمایه نزد بانکها شده است، بدین ترتیب درخواست های واقعی خرید ارز به سبب تأمین نیازهای اساسی و ضروری کشور قربانی تخطی بخش اندکی از اشخاص سودجو در ایجاد تقاضای کاذب شده است. • در شرایط کنونی با قطع ارتباط سوئیفت و عدم امکان گشایش اعتبارات اسنادی، کلیه مسئولیت ها و ریسک انتقال ارز در خرید خارجی بر عهده تجار ایرانی بوده و طبق رویه جاری، تجار میبایست در مدت اعتبار گواهی ثبت آماری، ارز کالای خریداری شده را طبق پیش فاکتور تأمین نمایند. • رشد فزاینده نرخ ارز فعالین اقتصادی را با مشکل شدید سرمایه در گردش مواجه نموده شاهد آن هستیم که عدم تأمین به موقع ارز در مدت اعتبار گواهی آماری و تمدید و متعاقب آن افزایش میزان وثیقه نیز موجب بلوکه شدن میزان قابل توجهی از منابع مالی تولید کنندگان شده است و عملاً بخشی از منابع مالی که میتوانست در خدمت تولید باشد از چرخه خارج میشود.		

• در زمان اعتبار گواهی، درخواست خرید ارز توسط واردکنندگان در سامانه ثبت شده، لیکن پیشنهادی از سوی صرافان ارائه نشده و یا ارز مورد درخواست طبق رویه فعلی، قابلیت تبدیل به سایر ارزهای قابل دسترس صرافی را ندارد و مهلت گواهی آماری و تخصیص ارز به پایان میرسد و لاجرم واردکننده ملزم به تمدید گواهی ثبت آماری شده و میبایست سپرده نقدی بیشتر نزد بانک تودیع نماید! • عدم امکان تامین ارز توسط سازوکارهای تعیین شده بانک مرکزی یکی از مهمترین عوامل تمدید گواهی های ثبت آماری و تخصیص ارز میباشد.	
جلسه کارشناسی در ساعت ۱۱:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۰ با حضور مشاور محترم عالی اتاق کارشناسان دبیرخانه، نمایندگان محترم بخش خصوصی استانداری، نمایندگان محترم بانک ها تشکیل و همگی نظرات کارشناسی خود را طبق شرح مذاکرات در خصوص بررسی و تبادل نظر در خصوص بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ بیان نمودند. در ابتدای جلسه جناب آقای نصیری مشاور عالی محترم اتاق بازرگانی ضمن خوشامدگویی به حاضرین در جلسه، توضیحاتی راجع به بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی بیان نمودند و گفتند: بند اول این بخشنامه بانک ها را موظف می کند که در زمان ایجاد یا تمدید گواهی ثبت آماری به میزان مندرج در جدول نسبت به مسدود سازی معادل ریالی مبلغ ارزی آن را درخواست و به عنوان سپرده نزد آن بانک مسدود کنند. بابت ایجاد گواهی ثبت آماری ۵٪، تمدید اول ۱۰٪ به همین ترتیب تا تمدید پنجم به بعد ۱۰۰٪ با عنایت به بررسی های به عمل آمده در دپارتمان گمرک اتاق بازرگانی در این جلسه کارشناسی که به همین منظور تشکیل شده است در خدمت بزرگواران هستیم و از آقای فاروقی خواهش می کنیم که توضیحات خود را بیان نمایند. جناب آقای فاروقی رئیس دپارتمان گمرک و تجارت اتاق بازرگانی بیان داشتند: در راستای بخشنامه بانک مرکزی به شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ که پیرو بخشنامه ۰۱/۱۱۷۱۳۳ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۰ (اصلاحیه مجموعه مقررات ارزی) به منظور مدیریت بازار ارز و جلوگیری از ایجاد درخواست های غیر واقعی تخصیص ارز از محل منابع بانک مرکزی، مدیریت یکپارچه معاملات ارزی (نیما) و ارز حاصل از صادرات دیگران جهت واردات کالا و خدمات توسط بخش غیر دولتی، بانکهای عامل موظف هستند در زمان ایجاد گواهی ثبت آماری متناسب با زمان ایجاد نسبت به مسدودسازی معادل ریالی مبلغ ارزی مورد درخواست به نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی به میزان ۵ درصد در حسابهای متقاضی نزد بانک عامل	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۰

به عنوان تخصیص ارز اقدام نموده که در هر مورد تمديد گواهی ثبت آماری متناسب با نوبت تمديد به صورت تصاعدی مقادير سپرده به ۱۰، ۱۵، ۳۵، ۶۰ و ۱۰۰ درصد افزایش میابد و آزادسازی و رفع مسدودی منابع سپرده شده نزد بانک متعاقب خرید و تأمین ارز از طریق بانک عامل و یا سامانه یکپارچه معاملات ارزی و ثبت آن در سامانه تأمین ارز می باشد .

اگرچه ابلاغ دستورالعمل صدرالاشاره در اواخر سال گذشته به دلیل کنترل و مدیریت بازار و جلوگیری از تقاضای کاذب خرید ارز صادر و تا حدی مؤثر واقع شد لیکن ضمن عدم توجه به رویه واردات کشور در شرایط تحریمی و مضایق منابع در برابر مصروفات ارزی در زمان واحد، در عمل سبب بلوکه شدن نقدینگی و تحمیل هزینه به واردکنندگان، شرکتهای تولیدی و انباشت سرمایه نزد بانکها شده است، بدین ترتیب درخواست های واقعی خرید ارز به سبب تأمین نیازهای اساسی و ضروری کشور قربانی تخطی بخش اندکی از اشخاص سودجو در ایجاد تقاضای کاذب شده است .

شایان ذکر است در شرایط کنونی با قطع ارتباط سوئیفت و عدم امکان گشایش اعتبارات اسنادی، کلیه مسؤولیت ها و ریسک انتقال ارز در خرید خارجی بر عهده تجار ایرانی بوده و طبق رویه جاری، تجار میبایست در مدت اعتبار گواهی ثبت آماری، ارز کالای خریداری شده را طبق پیش فاکتور تأمین نمایند اما پرداخت به یکباره محصول خریداری شده در مواقعی ریسک بالایی برای خریدار داشته و حسب روش خرید در مدت اولیه گواهی ثبت آماری درصدی از مبلغ فاکتور پرداخت و مابقی آن به تهیه و تولید کالای مورد سفارش موکول میشود که در این حین امکان دارد با توجه به آماده و ارسال نشدن کالا و برای اجتناب از ریسک بالای مترتبه، پرداخت وجه به تأمین کننده تا زمان تأمین و ارسال کالا با تاخیر همراه میشود و از طرفی مهلت اولیه گواهی ثبت آماری پایان یافته و دفعته نیاز به تمديد گواهی باشد که این امر با توجه به دستورالعمل معنونه، تودیع سپرده نقدی بیشتری را نزد بانک به واردکننده تحمیل میکند .

همچنین طبق گزارشات واصله، بیشترین موارد تمديد گواهی ثبت آماری بدین ترتیب است که در زمان اعتبار گواهی، درخواست خرید ارز توسط واردکنندگان در سامانه ثبت شده، لیکن پیشنهادی از سوی صرافان ارائه نشده و یا ارز مورد درخواست طبق رویه فعلی، قابلیت تبدیل به سایر ارزهای قابل دسترس صرافی را ندارد و مهلت گواهی آماری و تخصیص ارز به پایان میرسد و لاجرم واردکننده ملزم به تمديد گواهی ثبت آماری شده و میبایست سپرده نقدی بیشتر نزد بانک تودیع نماید!

همانطور که در موارد فوق الذکر به استحضار رسید در بسیاری از موارد اتمام مهلت گواهی و تمدید آن خارج از ید و اختیار واردکنندگان بوده و با توجه پیگیریهای صورت گرفته و همچنین اظهارات واردکنندگان علی الخصوص تولید کنندگان ، عدم امکان تامین ارز توسط سازوکارهای تعیین شده بانک مرکزی یکی از مهمترین عوامل تمدید گواهی های ثبت آماری و تخصیص ارز میباشد.

حال در زمانی که رشد فزاینده نرخ ارز فعالین اقتصادی را با مشکل شدید سرمایه در گردش مواجه نموده شاهد آن هستیم که عدم تأمین به موقع ارز در مدت اعتبار گواهی آماری و تمدید و متعاقب آن افزایش میزان وثیقه نیز موجب بلوکه شدن میزان قابل توجهی از منابع مالی تولید کنندگان شده است و عملاً بخشی از منابع مالی که میتوانست در خدمت تولید باشد از چرخه خارج میشود. ایشان پیشنهاداتی را نیز جهت برون رفت از این مسئله ارائه نمودند .

نماینده محترم بانک ملی بیان داشتند : زمان آزاد سازی پول مسدودی وارد کنندگان را بانک مرکزی تعیین می کند که در زمان فروش ارز باشد یا در زمانی که در سامانه صرافی آماده تایید می شود . وارد کننده که در خوشبینانه ترین حالت ۵٪ یا ۱۰٪ مبلغ راپرداخت کرده ملزم است ۱۰۰٪ ارزش را علاوه بر پرداختی خود پرداخت نماید. پیشنهاد بنده این است به بانک ها این اجازه داده شود مسدودی حسابها را زمانی آزاد کنند که وارد کننده اقدام به خرید ارز نموده و پول را به حساب صراف واریز کرده باشد.

نماینده محترم بانک ملت بیان داشتند: درخواست هایی که به بانک ها داده می شود باید در ابتدا در سازمان صنعت، معدن و تجارت مدیریت شود . شرکتی که در بانک حساب دارد و درخواست واردات می دهد در وزارتخانه صمت شناسایی شود و صلاحیت ثبت درخواست شرکت ها مشخص شود.

نماینده محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت بیان داشتند : واحد های بازرگانی در سامانه سقف اعتباری دارند و اگر واحد تولیدی بخواهد کار بازرگانی انجام دهد از نظر اعتباری سنجیده می شود.

جناب آقای زین آبادی نماینده محترم استانداری بیان کردند : ابتدا باید مشخص شود چه موضوعی باعث صدور این بخشنامه شده و فلسفه وجود این بخشنامه چه بوده که بانک مرکزی به این نتیجه برسد ، باید عارضه یابی و آسیب شناسی کنیم در غیر اینصورت پیشنهادات ما برای اصلاح آن اثرگذار نخواهد بود. پیشنهاد بنده این است برای اینکه بتوانیم نسبت به این موضوع خواسته ها و انتظارات بانک مرکزی را تعمیم دهیم باید نظامات تنبیهی را به جهتی سوق دهیم که اگر فردی به هر دلیلی در مرحله نخست بر اساس اراده خودش ثبت سفارش انجام دهد و منجر به واردات کالا ، خدمات و محصول نشود در مرحله دوم و سوم به بعد مشمول نظامات تنبیهی و یا

محرومیت شود. اگر فردی سه مرحله درخواست دهد و از جانب بانک مرکزی تخصیص ارز انجام شود، لیکن کالا تولید نکند این فرد باید یک سال از هرگونه ثبت سفارش محروم شود. بنده با این که در ابتدا اعمال نظام تنبیهی برای بازرگان یا تولید کننده با این فرض که همه متخلف هستند انجام شود مخالفم. پیشنهاد می شود در صورت تکرار تخلف نظام تنبیهی اعمال شود و مخل اقتصادی از بازار ارز حذف شود. نماینده محترم بانک توسعه صادرات بیان کردند: در بحث تولیدی ها نیاز غیر واقعی وجود ندارد شرکت تولیدی مواد اولیه مورد نیاز را درخواست می دهد این ها بازرگان نیستند که بخواهند مواد اولیه را در بازار بفروشند اگر هم بخواهد سازمان صنعت معدن و تجارت باید نظارت داشته باشد. بانک مرکزی در مورد شرکت های تولیدی اشتباه میکند یک شرکت تولیدی سرمایه اش به اندازه ای نیست که بتواند خرید کند و برای آینده انبار کند، پیشنهاد این است که شرکت تولیدی از این امر مستثنی شود اگر یک بار تخلف انجام داد برای بار دوم ۱۰٪ تا ۲۰٪ سپرده انجام دهد در این صورت مشکلی پیش نخواهد آمد. ایشان راجع به روش های پرداخت بین الملل نیز توضیحاتی بیان کردند. در آخر جناب آقای فاروقی جمع بندی نموده و پیشنهادات ذیل را جهت طرح در صحن شورای گفت و گو مطرح نمودند.	
مصوبات پیشنهادی: ۱- ایجاد گواهی ثبت آماری برای کلیه واردکنندگان اعم از تولیدی و غیر تولیدی بدون تودیع سپرده صورت پذیرد و در مرحله تمدید صرفا گواهی ثبت آماری واحد های تولیدی بدون تودیع سپرده وفق جداول مندرج در بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴/۱۹ تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ بانک مرکزی صورت گیرد. ۲- واردکنندگان غیر تولیدی که در مدت اعتبار اولیه گواهی ثبت آماری به درخواست خرید ارز آنها پیشنهادی از سمت صرافی ها ارائه نشده است بدون تودیع سپرده، تمدید گواهی ثبت آماری آنها صورت گیرد. ۳- با عنایت به اینکه بعضاً تهیه، تولید و آماده سازی کالای مورد سفارش زمانبر خواهد بود و پرداخت به یکبار مبلغ مورد سفارش بیم کلاه برداری و یا تضییع حقوق واردکنندگان را در بر خواهد داشت در صورتیکه بخشی از مبلغ پروفورما در مدت اعتبار اولیه گواهی ثبت آماری پرداخت شده باشد در مراتب بعدی و پرداخت متمم، تمدید گواهی ثبت آماری بدون تودیع سپرده (موضوع جدول بخشنامه ۰۱/۲۶۱۶۵۴/۱۹) صورت گیرد. ۴- با در نظر گرفتن بندهای فوق، ایجاد و تمدید گواهی ثبت آماری در خصوص کالاهای موجود در گمرک با ارائه قبض انبار بدون تودیع سپرده صورت گیرد	• پیشنهادات

۵- مبالغ مسدود شده در حساب وارد کنندگان نزد بانک عامل به محض خرید ارز آزاد گردد. ۶- در صورت احراز تخلف مبنی بر درخواست های متعدد تمدید گواهی ثبت آماری با هدف اخلال در نظام ارزی کشور به تشخیص مراجع ذیصلاح، متخلف به یک یا چند مورد از محرومیت های موضوع ماده ۶۹ قانون مبارزه قاچاق کالا و ارز محکوم گردد. ۷- با عنایت به عدم درج جرائم و تکالیف مقرر در بخشنامه بانک مرکزی در مجموع مقررات ارزی پیشنهاد می گردد تا تعیین تکلیف نحوه اجرای این بخشنامه واحد های تولیدی استان در مرحله ایجاد و تمدید گواهی ثبت آماری از تودیع سپرده مستثنی گردند.	
● بخشنامه شماره ۰۱/۲۶۱۶۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه